

De groei van Amsterdam door Jeroen Lokerse

Balans in de stad

Cushman & Wakefield CEO Jeroen Lokerse gaat het debat niet uit de weg. Afgelopen zomer ontvouwde hij op PROVADA zijn visie op ‘Nieuw-Amsterdam’: de Randstad tot en met Eindhoven als één stad met één bestuur. Om zo de internationale concurrentiekracht van Nederland te bevorderen en afstemming en samenhang in die ene metropool te waarborgen. ‘Individueel per stad ben je niet relevant.’

Jeroen Lokerse
CEO Cushman & Wakefield

Sleutelbegrip in de visie van Jeroen Lokerse is de balans in de stad. ‘Met alle grote veranderingen in de wereld kun je een goed evenwicht in de stad alleen behouden door zelf mee te veranderen. In Amsterdam zijn we echter zo druk bezig met het vasthouden van wat we hebben dat de onbalans alleen maar toeneemt.’ Lokerse illustreert dat aan de hand van het debat over toerisme in de stad: ‘We worden bang gemaakt dat de komende jaren veel te veel toeristen naar Amsterdam komen. Maar die ontwikkeling is alleen maar heel begrijpelijk als je alleen al met je musea in de wereldranglijsten staat en dan ook nog een veilige openbare ruimte kunt aanbieden. In combinatie met de unieke kwaliteiten die Amsterdam nu eenmaal heeft, zorgt dat ervoor dat de stad heel populair is. De kunst is, om daar goed richting aan te geven. Leid het in goede banen, maar ga het niet verbieden.’

Hoger schaalniveau

Waar drukte op straat met bijvoorbeeld bredere stoepen prima op te lossen is, zijn op het gebied van wonen, winkelen en werken heel andere ingrepen nodig om de kwaliteit van leven in Amsterdam te behouden. Lokerse legt uit: ‘Willen wij de concurrentie met andere steden in de wereld aankunnen, dan is een veel ambitieuzer perspectief nodig. Individueel per stad ben je niet relevant. Ik denk dan inderdaad aan Nieuw-Amsterdam: een wereldstad met meerdere kernen. Waarbij we op dat hogere schaalniveau de balans kunnen aanbrengen in wonen, werken, winkelen en studeren. Dat vergt een andere kijk op beleids- en stadsontwikkeling waarbinnen ondernemers en overheden intensief samenwerken. Nu is daar nog geen sprake van, het debat is lokaal georganiseerd en gaat of over wonen, of over winkelen, of over werken: een integrale visie en aanpak ontbreekt. En van werkelijke afstemming is al helemaal geen sprake. We denken nog steeds dat een beetje samenwerken en een beetje concurreren genoeg is.’

‘Willen wij de concurrentie met andere steden in de wereld aankunnen, dan is een veel ambitieuzer perspectief nodig’

Duurzame economie

Het gevolg is dat de grote steden in Nederland ieder voor zich opereren en er uiteindelijk een suboptimaal resultaat wordt bereikt: ‘Het moet niet zo zijn dat Rotterdam gaat concurreren met Amsterdam om een bank binnen te halen. Waar het om gaat is wat de beste plek is voor een organisatie. Zo hebben wij Vodafone begeleid bij hun huisvesting op Utrecht CS omdat dat dé plek is voor zo’n kantoor. Als we erin slagen functies beter te spreiden, dan kunnen we er en passant voor zorgen dat mensen dichterbij hun werk kunnen wonen. Zo creëren we met elkaar een economie die veel duurzamer is.’ De uitgangssituatie is volgens Lokerse uitstekend: ‘Geen land is zo goed ingericht als Nederland. In dat opzicht zijn we klaar voor de vierde industriële revolutie die zich aandient in de economie en waarbij de fysieke en digitale wereld versmelt. We kunnen hier een stad creëren met volop schone lucht, zonder grote sociale tegenstellingen, waar iedereen door en naast elkaar woont. We kunnen wereldleider en gidsland worden op het gebied van duurzame economische groei. Als we dat doen, dan kan Nederland wél Google Europe binnenhalen; we hebben dan iets te bieden. Maar dan moeten we het wel gaan organiseren.’

Regie nemen

Bij die organisatie hoort een andere blik op het fenomeen gemeentegrens, aldus Lokerse: ‘Accepteer dat we thema’s als duurzaamheid, bereikbaarheid en betaalbare woonruimte niet binnen de stadsgrenzen van Amsterdam of welke andere stad dan ook gaan oplossen. Iemand moet boven die fysieke grenzen staan en vandaaruit regie nemen op de grote maatschappelijke vraagstukken die voor ons liggen en die alleen op een hoger schaalniveau kunnen worden opgelost. De tijd is voorbij dat gemeenten kunnen concurreren op grondprijzen en dat KPMG om die reden kiest voor Amstelveen en niet voor Amsterdam. De wereld verandert zó hard; kijk naar de vestigingskeuzes van studenten en ook die van grote bedrijven. Dat Unilever uiteindelijk toch niet voor Nederland kiest, is tekenend.’

Volgens Lokerse kan alleen een krachtige interregionale aanpak zorgen voor de benodigde doorbraken, letterlijk en figuurlijk: ‘Dan komen de oplossingen die we nodig hebben binnen bereik. In Amsterdam leggen we in vijftien jaar tijd 9 km nieuwe metro aan. In Parijs doen ze in vier jaar tijd 80 km. Daar werken inmiddels 130 gemeenten intensief samen binnen de Métropole du Grand Paris. Overigens, nadat ze daar dertig jaar lang niets aan hadden gedaan en er volop achterstandswijken waren ontstaan. Daar kunnen wij in Nederland in meerdere opzichten dus iets van leren.’

